

Yttrande

Dnr 521591
2023-01-20

Kommunstyrelsen/
Kommunfullmäktige

Magnus Westerstrand
Telefon 026-17 81 21
magnus.westerstrand@gavle.se

Yttrande – Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tät bebyggelse

Beskrivning av ärendet

Ärendet har inkommit som ett initiativärende.

Europeiska kommissionens förslag till omarbetat avloppsdirektiv innehåller nya åtgärder som syftar till att adressera kvarvarande föroreningsbelastningar i form av utsläpp från mindre tätorter, icke fungerande individuella avloppslösningar inom tätorter, utsläpp orsakade av nederbörd via bräddningar eller utsläpp av orenat dagvatten samt utsläpp av mikroföroreningar. För bättre förenlighet med den gröna given föreslås vidare införande av nya krav relaterade till minskade utsläpp av växthusgaser, energianvändning och bättre utnyttjande av slam- och avloppsvatten. Förslaget innehåller även åtgärder för övervakning av bland annat hälsoparametrar, ökad tillgång till sanitet samt en förbättrad styrning och transparens.¹ Remissvaren ska ha kommit in till Miljödepartementet senast den 12 februari 2023. Gästrike Vatten kommer att lämna ett eget yttrande därför har inte VA-huvudmannens roll analyserats djupare i detta yttrande.

Nedan följer ett förslag till yttrande för kommunstyrelsen.

Yttrande

I grunden är Gävle Kommun positiv till ökade krav som stöder kommunen att nå målen i kommunens miljöstrategiska program i detta fall till exempel god status i våra vattenförekomster. Det upplevs dock osäkert hur direktivet kommer att implementeras och det är svårt att utläsa dess konsekvenser. Gävle Kommun tror förtydliganden inom flera områden måste till och lyfter här fram några. Inte minst är det viktigt att belysa konsekvenserna för glesbygd som riskerar att drabbas hårt av förslaget.

Precis som Regeringskansliet Faktapromemoria 2022/23:FPM21¹ lyfter är en trolig konsekvens för kommunerna att ”Kommunerna kommer påverkas av ökade administrativa kostnader bland annat till följd av krav på ökad tillsyn och prövning av individuella lösningar, krav på att ta fram eller anpassa

register om individuella lösningar och datahantering. Kommuner kommer även att påverkas till följd av bland annat åtgärder identifierade i avloppsvattenplanerna. Förslagets konsekvenser för kommunerna kan komma att påverka statsbudgeten då kommunerna ska kompenseras genom den kommunala finansieringsprincipen. Finansiering av de ökade kostnader som bedöms uppstå ska ske i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67).” Allt tydliggörande som kan göras kommer underlätta implementeringen i kommunerna.

Osäkerheter i tillämplighetsområdena (storlek som krävs för viss rening) och täthetskriteriets effekter på glesbygd upplevs otydlig och de osäkerheter kring miljönytta som finns behöver ytterligare analys. Speciellt önskas förtydligande kring det avfall som uppstår vid enskilda avlopp. I och med osäkerheterna i hur förslaget kan komma att påverka landsbygd måste detta utredas innan direktivet fastställs.

Svenskt Vatten bedömer att cirka majoriteten av kostnadsökningarna i gles-/landsbygd där de högsta kostnaderna till minst miljönytta är att vänta. Svenskt Vatten bedömer att majoriteten av kostnaderna i dessa lägen inte ger någon miljönytta. Vilket leder till onödiga kostnader men även trovärdighetsproblem för miljöåtgärder.

Kopplingen till vattendirektivet inte minst kvalitetsnormerna och möjlighet till undantag från dessa vore bra att belysa. Det är idag otydlig hur utsläppskrav på reningsverk i miljöprovningar ska hanterasⁱⁱ det riskerar att bli än otydligare i och med det strikta reningskrav som föreslås på reningsverk i direktivet. Hur kommer ett sådant krav förhålla sig till bästa möjliga teknik och den möjlighet till undantag från kvalitetskrav som beskrivs i Naturvårdsverkets Yttrande i mål nr M 3506-20ⁱⁱ? Osäkerheterna kring kraven på kommunala reningsverk riskerar att försvåra och bromsa stadsutbyggnad om de inte hanteras.

I direktivet föreslås också utökad övervakning och ytterligare analyser kopplat till dagvattenområdet. Dessa beskrivs dock inte på sådan nivå att det går att se hur de kommer att påverka Gävle Kommun. Som tidigare skrivet är vi generellt positiv till anslaget att ta steg mot god status i våra vattenförekomster men för att kunna göra bedömning av kostnader och nyttor samt genomförbarhet önskar vi även här tydligare beskrivningar. Det är också viktigt att detta ges resurser för att implementeras väl i svensk lag eftersom det kan påverka de vattentjänstplaner och åtgärdsprogram som kommunerna är ålagda att ta fram via nya lagkrav.

Beslutsunderlag

Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen

Bilaga 1

Bilaga 2

Regeringskansliet Faktapromemoria FPM 21

Nacka TR M 3506-20 Aktbil 58

Magnus Westerstrand

Vattenstrateg

Övergripande planering

ⁱ Regeringskansliet Faktapromemoria 2022/23:FPM21 – Bilaga 1

ⁱⁱ Naturvårdsverkets Yttrande i mål nr M 3506-20, angående tillstånd till verksamhet för Uppsala reningsverk inom fastigheten Kungsängen 37:4 i Uppsala kommun.